

FRANCISZEK DYONIZY KNAŻNIN.

MODLITWY KS. IZABELLI CZARTORYSKIEJ

Z AUTOGRAFU WYDAŁ

KAROL BADECKI.

WE LWOWIE
NAKŁADEM WYDAWCY
1909.

FRANCISZEK DYONIZY KNIAŻNIN.

MODLITWY KS. IZABELLI CZARTORYSKIEJ

Z AUTOGRAFU WYDAŁ

KAROL BADECKI.

INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA
00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72
Tel. 26-68-63

WE LWOWIE
NAKŁADEM WYDAWCY
1909.

ODBITKA Z „PRZEWODNIKA NAUKOW. I LITER.“

5516

Z drukarni Władysława Łozińskiego. — Zarządca J. Niedopad.

W wieku XVIII. dwie były ostoje prawdziwego zamiłowania nauk i oświaty. Jedna, to dwór króla Stanisława Augusta, druga to dom ks. Czartoryskich. To dwa parnasy, około których grupuje się cały orszak poetów współczesnych. Tak jak Stanisław August miał swoich przyjaciół wśród grona muz, którzy pełnili niekiedy rolę jego poetów nadwornych (Trembecki), tak też i ks. Adam Czartoryski lubiał otaczać się ludźmi wykształconymi i obdarzonymi prawdziwym talentem i zdolnościami poetyckimi. Do tego grona poetów ówczesnych, jakich chętnie podejmował ks. generał na swoim dworze, należał i Książnin i ten najdłużej zabawił na dworze Czartoryskich. Zrazu sprawował rolę sekretarza, później stał się dworzaninem i poetą dworskim. Wiemy, jakie zadania i obowiązki były ściśle związane z godnością poety nadwornego, pojął je też zupełnie jasno i należycie poeta, czego dowody mamy w tem, że już od pierwszej chwili swej znajomości z księciem poświęcił swe pióro do usług tego.

Na czas ten przypada cały szereg utworów, czysto okolicznościowej treści i wpływu, o rozmiarach większych lub mniejszych. Wszystko, co wtedy wydało pióro Książnina, nie było samodzielnym płodem duszy i umysłu poety, ale w każdym poruszeniu pióra jego znać wpływ wypadków i zdarzeń ściśle domu generała dotyczących. Cała poezya jego tchnie losami i kolejami tej rodziny. Najsilniej i najwyraźniej odbił się związek i wpływ rodu Czartoryskich w „Lirykach“. To cała masa najrozmaitszych wierszów na urodziny, imieniny, wesela i t. d. Wszystko na cześć członków i krewnych ks. Czartoryskiego, to znów na cześć osób w bliższych stosunkach z generałem pozostających. Cały ten las

wierszów okolicznościowych, wzrósł w dwójnasób, kiedy F. S. Dmochowski, wydając, o ile możliwości, kompletne wydanie dzieł F. D. Książnina, uwzględnił jeszcze spuściznę rękopiśmienną i wy dobył całą masę nieznanych ód i wierszów, które w wydaniu stworzyły nowych ksiąg cztery. Nie trzeba sądzić jednak, aby to, co zebrał i wydał Dmochowski, było kompletnym i skończonym wyrazem muzy Książnina. Do kompletnego wydania dzieł tego poety, jeszcze daleko. Od czasu do czasu wyjdą bezsprzecznie na jaw nowe, pogrążone w niepamięci i gnijące w rękopisach płody i ślady twórczych wyteżeń umysłu Książnina, które należy nam gromadzić z największym pietyzmem, tembardziej, że dziś za mało wiemy o Książninie, a przecież niepoślednia to ozdoba epoki Stanisławowskiej.

Nowy przyczynek do literackiej spuścizny Książnina, dał nam rękopism biblioteki hr. W. Baworowskiego, noszący na sobie S. 811.

W kodeksie tym (wielkie 4-to), obok autografów Tadeusza Matuszewicza, ministra skarbu ks. warszawskiego, wielkiego miłośnika poezji i autora: „Świątyni Wenery w Knidos“, dalej obok własnoręcznie spisanych poezji ks. Maryi Wirtembergskiej, córki ks. Adama Czartoryskiego, znajdujemy tu także cały szereg autografów Książnina.

Na samym początku rękopisu wklejona jest mała, sześciokartkowa książeczka, o grubszym kartonowym papierze (wielk. 14·8 × 22), zeszyta niebieskim sznureczkiem. Całość zapisana pięknem, stojącym, okrągłego charakteru, pismem. Książeczka nie-paginowana, nosi na pierwszej zaraz stronie taki napis:

Modlitwy
X. I... C...¹⁾
rymem związane
w dzień
Jey Imienin.

Własnoręcznego podpisu autora brak zupełnie; ktoś troskliwy jednak zapisał, że to mają być autografy Książnina. Istotnie notatka nie mylna, świadczy o tem piękne pismo, zgodne zupełnie

---

¹⁾ Tak na autografie. Kryptonim ten należy tak rozwiązać: „X. Izabelli Czartoryskiej“.

z wiarygodnym autografem, jaki miałem sposobność oglądać w zbiorach hr. Dzieduszyckich.

Kniaźnin, będąc w usługach dworu Czartoryskich, głównie i przede wszystkim musiał dbać i pamiętać o osobach najprzychylniej mu usposobionych, od których doznawał wyraźne dowody prawdziwej opieki i wprost miłości rodzicielskiej. Lubieli go wszyscy na dworze księcia, największą jednak może pieczę otaczała go żona generała, ks. Izabella Czartoryska. Był to wzór prawdziwej żony, matki, Polki i opiekunki muz. Sama pisząca wiele i lubiąca się w poezyi, cenila należycie talenta obce i otaczała je szczególniejszą pieczę. Nie też dziwnego, że prędko pozyskał Książnin jej względy. Za doświadczone wyrazy zyczliwości poeta umiał się stosownie odwdziżyć. Z niecierpliwością też oczekiwała muza jego chwili stosownej, w której mogła uderzyć w dziękczynną strunę swej lutni. Roi się też w lirykach jego od wierszów, skreślonych na cześć Izabelli. Najstosowniejszą jednak bezsprzecznie chwłą, w jakiej muza poety mogła się odwdziżyć za doznawane dobrodziejstwa, były imieniny księżnej. Jednym z podarunków imienninowych, jaki po dziś dzień gnął w rękopisie, są właśnie wyżej wymienione „Modlitwy“.

Na treść broszury tej, składa się najpierw 7-mio zwrotkowa przedmowa: „do Xiężnej“, pełna życzeń i pochwał na cześć tejże wypowiedzianych (zamieszczona na odwrotnej stronie pierwszej karty); po której następują cztery modlitwy księżnej, przez Książnina „rymem związane“ i te sięgają do końca odwrotnej strony karty czwartej.

Całą broszurę zamykają dwa wiersze refleksyjne, jeden o tytule: „Religia“, a drugi: „Wieczność“; oba spisane na pierwszej stronie karty 5-tej, to jest na stronie 9-tej; strony 10, 11 i 12-ta, czyste.

Tak się przedstawia wygląd zewnętrzny i podział treści, tego upominku imienninowego.

Nie trzeba sądzić, aby ten plód muzy Książnina był wcale nieznanym, owszem początek jego, t. j. odezwę „do Xiężny“, wydobyl z pośmiertnych rękopisów Fr. S. Dmochowski i wydał pod takim odmiennym tytułem: „Xźnie Izabelli Czartoryskiej, ofiarując iey własne modlitwy w rym ułożone“. ¹⁾ Dmochowski wydobyl tylko przedmowę, modlitwy nie są mu znane.

¹⁾ Dzieła Franciszka Dyonizego Książnina wydane przez F. S. Dmochowskiego. Warszawa 1829, (Biblioteka narodowa) t. VII. s. 258.

Nie wiedzieć, czy rękopism, z którego korzystał, zawierał tylko przedmowę w innej redakcyi rękopiśmiennej, czy może były i „Modlitwy“, które Dmochowski przypisał Czartoryskiej, bo tak można wnosić z tytułu i pierwszej zwrotki przedmowy. Mimo wszystko jednak, nie Czartoryska, ale Książnin jest autorem „Modlitw“. Świadczy o tem najpierw sposób rymowania, zgodny z techniką rymotwórczą innych utworów Książnina, dalej zasób wyrazów, jakimi bardzo często się posługuje, (n. p. charak. um zam. rozum), wreszcie pocóżby poświęcał Książnin Izabelli w dniu jej imienin wiersze, któreby były jej własnością.

Najistotniejszy jednak dowód, jaki przemawia za autorstwem Książnina, to druga zwrotka przedmowy, gdzie tak wyraźnie powiada poeta:

„Muza, przez którą żyję dla ciebie,
Która czuć umie, coś ty podała;
Kwiaty z ust twoich przyjęte w niebie
W swoje uploty związała“.

Zdaniem mojem więc pewnem jest, że Książnin jest autorem tych modlitw, dla księżnej w formę wierszową ubranych.

Utwór ten witamy tem chętniej i milej, że technie on prawdziwą poezją, wolną zupełnie od wpływów starożytnych. „Modlitwy“ należą do tego rodzaju liryków Książnina, którym krytyka nadała miano utworów religijnych i postawiła najwyżej w całej spuściźnie poety. Istotnie tam, gdzie miał mówić o Bogu, mówił Książnin szczerze, prawdziwie, z pełnym wyrazem uszanowania tego, co boskie i święte. Nowy dowód tych zalet, jakie cechują religijne płody jego ducha, mamy i w „Modlitwach“.

W modlitwie I. przez usta księżnej prosi poeta Boga o łaskę dla niej; w modlitwie II. zawarł prośbę o błogosławieństwo dla dzieci Izabelli; modlitwa III. opiewa potęgę, wszechmocność Stwórcy i Jego „rząd wieczny“, a pod koniec zanosi błagania o łaskę i błogosławieństwo dla wszystkich ludzi; wreszcie prośbę o litość nad skołataną i szarpaną przez wrogów ojczyznę, zawarł w modlitwie IV-tej.

To krótki szemat treści, w oryginale pięknie i czuciowo wprowadzony. W „Modlitwach“ dał Książnin obraz nie tylko wielkiej religijności i pobożności księżnej, ale zawarł w nich także osobiste ja religijne, swoją cześć i miłość względem Boga, a poniekąd i względem ojczyzny (modlit. IV.). Świeżo więc wydobyty

z zapomnienia utwor, jest nie tylko ważnym i cennym przyczynkiem do dzieł Książnina, ale także daje nam nowe dowody i materiały do oceny psychologicznej i etycznej strony duszy poety.

Czasu powstania „Modlitw“ określić niepodobna. Poeta nie pozostawił żadnych szczegółów, któreby kwestyę tę rozstrzygały i przynajmniej w przybliżeniu pozwoliły określić rok, w jakim Książnin spieszył z życzeniami dla Izabelli, składając jej utwór powyższy w podarunku. W każdym razie utwór powstał w czasie pobytu Książnina na dworze Czartoryskich.

Przyglądnijmy się wreszcie innym autografom poety, jakie mieści w sobie rękopis Baworowskich. Po tej książeczce, której treść stanowią wyżej wzmiankowane „Modlitwy“, znajdujemy w dalszym ciągu, autografy kilku znanych i drukowanych utworów Książnina, spisanych na luźnych kartkach, mniejszych lub większych rozmiarów. Autografy te o tyle ciekawe, że najpierw wiersze tu dochowane noszą inne tytuły, poczem różnią się od przedruku licznymi i dość poważnymi wariantami, jakie przy ponownem (krytycznem) wydaniu dzieł Książnina, skrzętnie zanotowaćby należało. Tu w krótkości tylko wymienię bodaj tytuły i zaznaczę ich różnicę w stosunku do wydania drukowanego. Mamy więc następujące wiersze: 1. „na 13. Augusta 1795“, (w edyc. Dmochowskiego t. VII. s. 217, tytuł odmienny: „Xięźnie Wirtembergskiej“); 2. „na Imieniny Konst. Dembowskiej“, (Dmoch. t. VII. s. 244: „Do Konstan. Dembowskiej“); 3. „na śmierć Xżny Eleon. Czartoryskiej, kancl. Litewskiej“, (Dmoch. t. VII. s. 245: „Na śmierć X. Czartoryskiej, kanclerki Litewskiej“); 4. „O skłonności“ (Dmoch. t. VII. s. 255); 5. „Poranek“ (Dmoch. t. VII. s. 233); 6. „Wiek dziecinny“ (Dmoch. t. VII. 240); 7. „Psyche Xe Zofii Czartoryskiej“, (Dmoch. t. VII. s. 242: „Xięźniczce Zofii Czartoryskiej, Psyche iey portret“).

Na przedostatniem miejscu wreszcie, znachodzimy jeszcze jeden wiersz, do dziś pograżony w niepamięci. To ośmizwrotkowa oda na cześć Adama Czartoryskiego napisana, pod takim tytułem: „Do Xa Adama Jerze. Czartoryskiego“.

Powstanie tego wiersza możemy nieco bliżej określić. Z treści jego wnosić możemy, że odę tę napisał Książnin w czasie pobytu Czartoryskich w Warszawie, kiedy to ks. generał na wieść o złośliwych i zemstliwych zamiarach Katarzyny, rozgoryczonej ostatnimi wypadkami w Polsce (Konstyt. 3. maja), formował szwadron kawaleryi, by wszelkiemi siłami niedopuszczyć do zupełnego upadku ojczyzny. W wierszu tym zawarł poeta ostatnie

blaski nadziei i powstanie ody tej odnieść nam należy na lata lub miesiące po r. 1791. To jeden z ostatnich płodów zboląlej duszy Książnina, to na krótki czas przed jego obłąkaniem.

Cenny ten objaw ostatnich drgnień pióra Książnina, podaję obok „Modlitw“, które pozwoliłem sobie przedrukować razem z przedmową do księżnej (drukowaną po raz pierwszy u Dmochowskiego), jako całość ściśle spojona i nierozzerwalną. W przedruku trzymałem się ściśle pisowni autografu.

Lwów, 20. października 1908.

Modlitwy
Ks. Izabelli Czartoryskiej
rymem związane
w dzień Jey Imienin.

Do Xiężny.

- Z pióra twej ręki złotego lane,
I pełne maści niosąc ofiary:
Od serca twego Bogu przesłane
Nadziei lotem i Wiary.
- 5 Muza, przez którą żyję dla Ciebie,
Która czuć umie, coś ty podała;
Kwiaty z ust twoich przyjęte w niebie
W swoje uploty związała.
- Vfność, na żywey oparta wierze,
10 Pędy rzek cofa, przenosi góry;
Baranek przy niey w złoty leyc bierze
Nie ugłaskane potwory.

Vfaymy Temu, co się z wysoka,
 W pośrząd piorunów, pogodą śmieie:
 15 Z owey kotwicy nie spuści oka,
 Na którey oparł nadzieię.

On zdobi chlubą szlachetne blizny,
 Nie ginie przed nim pobożna praca:¹⁾
 On i dla Ciebie i dla Oycyzny,
 20 Milszy po nocy dzień wraca.

Gdy nowe słońce na wyzwoleniach
 Słodkim uczuciem twarze roznieci;
 Uradowane, w godowych wieńcach,
 Rozkwilą Matkę i dzieci.

25 A ia przymknięty do szczęścia progu,
 Gdy mię swym blaskiem olśni dzień złoty:
 Nie próżno, rzeknę, ten ufa w Bogu,
 Kto nie żaluie swey cnoty!

Modlitwa I.

Wielki na ziemi i niebie!
 Pozwalasz Oycem zwać siebie.
 Przyimiy łaskawie te dzięki,
 Które wdzięczność z serca leie,
 5 Za tyle darów z twej ręki.
 Pozwól ieszcze mieć nadzieię,
 Pozwól ieszcze; niech ią złożę
 W miłosierdziu twoim, Boże!
 O stwóree nieprzenikniony
 10 W twoiey potężney wielkości,
 W dobroci nie określony!
 Odrzucaasz z twej wysokości
 Żądania pychy i złości:

---

¹⁾ Dzieła Kniażnina w wyd. Dmochowskiego, Warszawa 1829,
 t. VII. s. 259.

— „Pobożna przed nim nie ginie praca“.

- A czezą wyniosły ozdoba,
 15 Jako dym, niknie przed tobą.
 V tronu twej Wszecmocności
 Otwarte czasu podwoie,
 Świat i Wieczność dzieła twoie.
 Ale ty w twoiey wielkości
 20 Słuchasz głosu cierpiącego;
 A prośby nieszczęśliwego
 Nie giną u twej litości.
 Dobroć twoiego ramienia
 Vdziela łaski obfite
 25 Dla całego przyrodzenia:
 Czyny twoie znakomite
 Ziemia rodzi, słońce świeci
 Na użytek twoich dzieci.
 Nadzieją zaś łącząc mile
 30 Z wiecznością przytomne chwile,
 Opatrzna twoją opieką
 Zbliża do ciebie człowieka.
 Ja przy tobie z wiarą stoję:
 Miłosierdzie niechay twoie,
 35 Kieruje sądu wyrokiem;
 A dobrotliwym rzucę okiem
 Na serce i myśli moje.

Modlitwa II.

- Panie! któż ciebie na ziemi
 Vwielbić może i dociec?
 Stwórca ty, sędzia i ociec,
 Władasz sercami naszymi,
 5 Opiekując się nad niemi.
 Na te, które kocham, dzieci,
 Rzuć twe oko dobrotliwe;
 Niech im twoja łaska świeci:
 Boże! niech będą szczęśliwe.
 10 Błogosławieństwo rodziców,
 I spadające z ich liców

- Niechay te krople rzewliwe
 Ściągną im łaski niepłone,
 I twoje błogosławieństwo!
- 15 A gdy dusze ich stworzone
 Są na twoje podobieństwo;
 Niechay do niego zbliżone
 Darów twoich będą godne.
 W kolei przygód doczesnych,
- 20 Chroń zawsze ich dni pogodne
 Od gorzkich i od bolesnych.
 Osnowa godzin szczęśliwa,
 I których dla mnie ciąg miły
 Ręce twoje wydzieliły;
- 25 Niechay raczey na nich spływa.
 A iesli się zgadzać może
 Z twą wolą; pozwól, o Boże!
 Ażebym przykre i słone
 Chwile, dla nich wyznaczone,
- 30 Ia mogła przyiąć na siebie.
 Niech cię ta modła doleci,
 O wszechmogący na niebie!...
 Boże! bądź oycem tych dzieci.
 Dla nich się moje łzy leią:
- 35 Ich przez ufne przekonanie,
 Z wiarą pełną i nadzieią
 Tobie polecam, o Panie!
 Niech doznaią, że mu błogo,
 Nad kim jest twoia opieka,
- 40 Że nie opuszczasz nikogo,
 Kto się do ciebie ucieka.
 Prowadź ty ie łaską swoią,
 Tą ścieżką, coś im przeznaczył;
 A którąś podać nam raczył,
- 45 Niech za tarczą wiary stoią,
 I twoich się sądów boią.
 Iezeli serce śmieć może
 To, co mam, o wielki Boże!
 W życiu moim naydroższego,
- 50 Tobie iedynie poruczyć;
 Toć sam raczyłeś nauczyć,
 Że skłaniasz ucha boskiego

Na szczerey prośby wzniesienie;
 I że w tobie Oyca swego
 55 Całe czuie przyrodzenie.

Modlitwa III.

Boże we wszystkim cudowny,
 Ktoż tobie może być równy?
 Nim czas zacząć pędzić wieki,
 Ty iuże byłeś odwieczny;
 5 I choć wieków spłyną rzeki,
 Tys za wiecznością daleki,
 I bez kresów ostateczny!...
 Próżno ciebie rozum sięga:
 Ta, którą stoi rząd wieczny,
 10 Nie zna granic lwa potęgą;
 I tylko dobroć, o Boże!
 Twoia równać się iey może.
 Iakkolwiek szaleć pochyli,
 Vm się twój w celach nie myli,
 15 O rządzie niebios i ziemi!
 Dzień po dniu, chwilę po chwili.
 Łaskami znacysz twoiemi.
 A kiedy żal i cierpienie
 Nadzieję nawet nam biorą;
 20 Twe iedno wraca skinienie
 Pokóy, roskosz i kwitnienie:
 Natchniesz ciałom duszę skora,
 Piaski się w krzewy ubiorą,
 I po skałach wdzięczysz róże.
 25 Niepoięty w dziełach Boże!
 Ieżeli z twoich wyroków
 Zsyłasz na nas czasem kary:
 W zamiarze twoich widoków
 Staią się miłeć ofiary,
 30 W doświadczeniu naszej wiary
 Staią się one drogami
 Vszczęśliwienia naszego...

- O który władasz światami!
 O wysokości nieba twego
 35 Oślaniaj ty nas skrzydłami
 Miłosiernego ramienia:
 Zapomnij, jeśli być może,
 Zapomnij, o święty Boże!
 Na serce naszych wykroczenia;
 40 A my pod tronem dobroci,
 Którey nie tobie nie zwróci,
 Będziemy szukać schronienia,
 I szczęśliwego zbawienia!

Modlitwa IV.

- Cóż się tobie oprzeć może,
 Jednowładny świata Boże!
 Kto może badać w swej myśli
 Działania twego powodów,
 5 Które twoja mądrość kryśli?
 W twym ręku losy narodów:
 Podług twojej woli słyną,
 Podług woli twojej giną!
 Ah! jeśli modła na ziemi
 10 Może łzami wstrzymać swemi,
 Co zamysliłeś na niebie;
 Boże! wołamy do ciebie;
 Sroga, czarna burza leci.
 Wołamy: wybaw, o Panie!
 15 Z otaczających nas sieci;
 O ty, niewinnych ufanie,
 Nie odstępuy twoich dzieci.
 Wołamy w okropney dobie:
 Nadzieia cała iest w tobie.
 20 Niechay, o Rządco wysoki!
 Spełnią się twoje wyroki...
 Ale na szali, co trzyma
 Sprawiedliwość twoja, Panie!
 Z miłosiernemi oczyma
 25 Niechay twoja dobroć stanie;

I nasze winy przemoże :
 Niech imię twoie, o Boże !
 Na które się nieba śmieją,
 Imię łaski, imię cudu,
 30 Będzie hasłem i nadzieją
 Oddanego tobie ludu.
 Checiey za nim łuk swój natężyć ;
 I pozwól enocie zwyciężyć
 Tych, co zasługi iey gnębią,
 35 Co swoje pascze wywarli,
 Aby strąconym na głębią
 Dary nam twoie pożarli :
 Dawco szczęścia i cnót chluby,
 Nie dopuszczay naszej zguby.
 40 A wtedy twoię moc wszędzie
 Wwielbią pienia i świątki ;
 Wtedy wiek wiekowi będzie
 Podawać łask twych pamiątki !

R e l i g i a .

Religo ! imię święte !
 Iakaż udzielność, iaka twoia władza !
 Iakże cnót wiele na tobie zasada
 Serce twym darem ujęte !
 5 Iakże szczęśliwy ten człowiek na ziemi,
 Co się prawdami przenika twoiemi !
 Przeciw przywarom, ku serca obronie,
 Schronę i tarczę on na twoim łonie
 I w trudach swoich pociechy znajduie.
 10 Twój łańcuch święty związuie
 Człowieka z Twórcą, nieszczęście z nadzieją
 I czas przytomny z Wieczności koleją.

W i e c z n o ś ć .

Wieczności święta! o dzieło cudowne
 Ty przekonanie enotliwych szanowne.
 Jedni, w głębokim ciebie zaufaniu,
 Przedziwną w twoiej maluią piękności;
 5 Drudzy się w drżącym o siebie lękaniu,
 Rzucaią na cię niewiarstwa ciemności.
     Koło i morze niezbrodne,
     Naywyższego Boga godne!
 O ty; z nim równo nazawsze trwająca:
 10 Czas, w nieustannym lecący upłynie,
 Jest to gałązka przy tobie rosnąca,
 Która się coraz rozwiaa i ginie.

Do Xa Adama Jerze. Czartoryskiego.

Kędy Potęga oparszy tron srogi
 Na skrzydle szczęścia i ukleku trwogi;
 Z orężem krwawym nad twardemi ludy
     Klucze podniosła obłudy.¹⁾

Staiesz, Adamie! gdy światu surowa
 Grozi swym berłem Semiramis nowa;
 Uwagę podaj w iey stolicy szumie
     Chytrności, zbyt kom i dumie.

Ten, co przelata bieg wieków niezmierny,
 Woli naywyższey wykonawca wierny;
 I grając w koley, zbroi nas, rozbraia,
     I nikłym szczęściem upaia!

Chwiejąc on danym odmienności światem,
 Głowę nad bystrym uzłocił Eufratem;

---

¹⁾ Zwrotkę tę poprzedza w autografie jeszcze jedna zwrotka, którą własnoręcznie tak zamazał poeta, że odczytać trudno.

Ztamtąd do Nilu swoje przeniósł bogi,
I srebrne czołu dał rogi.

Dopieroż złotym chęć uiąwszy runem,
Z piersi miedzianey gdy huknie piorunem;
Vtkwił, orlemi unosząc się piory,
Ostre nad Tybrem topory.

Na koniec (ktoby tego się był spodział?)
W futra syberskie biodra swe przyodziął;
I ręką, płaskiey dziś niewie przyiazną
Różgę tam podniósł żelazną.

Lecz ten, któremu towarzyszą Muzy,
Co z przeszłych pychy przyszłe widzi gruzy,
Patrzy się na nią, iak na dym, grę wiatru,
Znając udawce teatru.

Wyżej swój umysł ku tej ręce zbliża,
Co wznosi skromne, a dumne poniża;
W sereu zaś mając niezatarte blizny,
Do miłej westchnie Oyczyznę.

INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA
00 330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72
Tel. 26-68-63

Z DRUKARNI WŁ. ŁOZIŃSKIEGO WE LWOWIE
POD ZARZĄDEM J. NIEDOPADA.

---

f⁷
5516